

Turai Lilla

**Cselló alapvizsga
2011**

Alapvizsgámon Csajkovszkij Nocturne-ét és Romberg negyedik szonátáját játszom. Mindkét zeneszerző romantikus műveket írt, így először szólok egy pár szót ezen korstílusról, majd magukról a művészekről.

De mindenekelőtt bemutatnám a hangszeremet, amelyen a darabjaimat játszom.

A cselló

A cselló (gordonka, kisbőgő) egy nagy hangterjedelmű, basszus fekvésű vonós hangszer, és hasonlóan e hangszercsalád (hegedű család) többi tagjához, vagyis a hegedűhöz, a brácsához és a nagybőgőhöz, ez a hangszer is négy húrral rendelkezik, melyek kvint távolságra vannak egymástól. A nagybőgő és a mélyhegedű közt a középső helyet foglalja el alakjára és hangterjedelmére nézve.

A legmélyebb húr, vagyis a csellón elérhető legmélyebb hang a nagy C, ezt követi a nagy G, a kis D és kis A húrok. Így a cselló hangolása pontosan egy oktávval van lejjebb a brácsához képest, egy oktávval és egy kvinttel a hegedűhöz képest.

A cselló a hegedű után a legdallamosabb vonós hangszer, melynek hangja legközelebb áll az emberi hanghoz.

A romantika

A romantika egy egységes korstílus, ami több művészeti ágra együttesen terjedt ki. Kialakulásának időszaka a 18. század vége, virágkora a 19. század első fele, a század második felében a késő romantika és a romantikából kiinduló irányzatok voltak jelentősek.

A romantika stílusjegyei: A romantikus művészeteket általában gazdag fantázia, végletes és erős érzelemvilág, az egyén belső világának kivetítése jellemzi. A zenében az emberi érzelmek - öröm és bánat, szenvedély és magány - közvetlen kifejezést nyernek, és a hallgatóra is erős hatást gyakorolnak. A zene eszközei ezek kifejezésére a nagy tempóingadozások, a változatos előadásmód, a hirtelen hangosítás, halkítás és az ellentétes hangulatok egymással szembeállítás. A romantikus zene rendkívül sokat merít a természetből és a társművészetekből: utazási, irodalmi, képzőművészeti élmények épülnek be a zenébe. A romantikára jellemző, hogy témáit sokszor a múltból meríti. Térben és időben szívesen eltávolodik a jelentől. Ebben része volt a népművészet, a folklór felfedezésének is. A század sajátos műformája a dal, költészet és zene egyesülése; az új zenekari műfaj, pedig a szimfonikus költemény.

Bernhard Romberg

A német gordonkaművész és zeneszerző 1767. november 12-én született Dinklageben, zenész családban.

Apja, Anton Romberg fagottművész volt, aki gordonkán is játszott. Ő adta fiának az első cselló órákat.

Tehetségét hamar felismerték, már fiatal korában turnézni járt Európában.

Romberg nevéhez több újítás fűződik a cselló konstrukcióját illetően.

Azt javasolta, hogy feles és 3/4-es méretű csellókat is tervezzenek, hogy megkönnyítsék a fiatal gyerekek játékát a hangszeren.

Az első csellisták között tartják számon, aki emlékezetből játszott, ami rendkívüli ügyességnek, képességnek számított abban az időben.

A vertikális balkéz-technika szorgalmazója volt. A hüvelykujj virtuózaként vonult be a csellójáték történetébe. Felismerte, hogy e nélkül nem vehető igénybe a teljes felső regiszter.

Művei jelentősen előrevitték a hangszerjáték fejlődését. Tíz szimfóniát, öt operát, tíz cselló versenyművet szerzett és egy kamara válogatást. Két legnépszerűbb műve: a "**Trauer-Symphony**," opus 23, és a "**Children's Symphony**" opus 62.

Hamburgban halt meg 1841. augusztus 13-án.

Pjotr Iljics Csajkovszkij

Az orosz zeneszerző Votkinszkban született, 1840. május 7-én.

Első sikeres műve a Rómeó és Júlia című fantázia volt. Hírnevét elsősorban szimfóniáinak és versenyműveinek köszönhetette, de egész estét betöltő balettjei, mint **A hattyúk tava**, **Csipkerózsika**, **A diótörő** is nagy sikereket arattak. Operaírással is próbálkozott, művei közül az **Anyegin** és **A pikk dáma** bizonyultak időtállóknak.

Művészetében a nemzeti romantika egyes elemei (főleg dallam- és ritmuskészlete) szorosan fonódnak egybe az általános európai, illetve nyugat-európai romantika, utóromantika stílusjegyeivel.

Bőségesen idézte a népdalokat és a zenéje tagadhatatlanul orosz volt, azonosult nemzeti zenei irányzattal. Híressé érzelmes dallamkincse tette. Sajátosan orosz dallamok voltak ezek, bensőségesek, sokszor fájdalmasak, modális csengésűek.

Halálát a hivatalos iratok szerint kolerafertőzés okozta, de ez mai napig vitatott a zenetörténészek körében. 1893. november 6-án hunyt el Szentpéterváron.